

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Die 31 Julii. De S. Ignatio Fundatore Sicietatis Iesv. Ad majorem Dei
Gloriam. Nulla operando potest esse major gloria, quàm quærendo
majorem Dei gloriam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

DE SANCTO IGNATIO FVNDATORE SOCIETATIS JESV.

Ad majorem Dei gloriam.

In gloriam meam creavi eum, formavi eum, & feci eum. Il. 43.

VERITAS PRACTICA.

Nulla operando potest esse major gloria, quam querendo majorem Dei gloriam.

RATIO HÆC EST INTER ALIAS, Quod nulla operando potest esse major gloria, quam operando sicut ipse Deus operatur. Sed querendo majorem Dei gloriam, operamur sicut ipse Deus operatur.

Ergo nulla operando potest esse major gloria, quam querendo majorem Dei gloriam.

Ac proinde cum sanctus Ignatius in formando Societatis Jesu instituto, atque in omnibus suis operibus, majorem Dei gloriam semper quaesierit, patet, quanta sit dignus gloria, & in quo eum præcipue imitari possumus cum gloria.

I. PUNCTUM.

Prov. 16.
Ps. 18.

TAMETSI nulla est creatura quam Deus non fecerit ad suam gloriam, *Univerſa enim, ut ait Sapiens, propter ſemetipſum operatus eſt:* dicuntur tamen aliqua præ cæteris ut coeli, ut stellæ, ut Luna & Sol enarrare gloriam Dei, quia luculentius & splendidius notam faciunt eius potentiam, magnificentiam, sapientiam, & alias divinas perfectiones. *Vas admirabile, opus Eccelsi SOL. Magnus Dominus qui fecit illum;* Quasi diceret Sapiens, hoc est quod statim dici debet post visum tam admirabile opus; quale est sol: magnus & magnificentus qui fecit illum.

Ecclesi 43.

Sic planè dici potest de Sanctis, omnes præcipue sis formati sunt ad majorem Dei Gloriam; *Servus meus es tu Israel, quia in te glorior:* sed tamen sunt aliqui de quibus in particulari ait, *In gloriam meam creavi eum, formavi eum, & feci eum* quia per ipsos magis glorificatur, magis notificatur, magis honoratur; Hoc enim glorificari Deum, cum omnis gloria sic definiatur, *Claritas cum laude notitia.* Unde qui clarius & latius

Il. 49.

notificant Deum, dicuntur etiam eum magis glorificare. *Date gloriam laudi eius; dicite Deo, quam terribilia sunt opera tua, Domine.* Ps. 66.

Hos inter quàm jure merito referri debeat sanctus IGNATIUS non modò historici eius vitæ Authores referunt, sed & ipsi Commissarii Apostolici & Judices ordinati ad instruendum quem vocant processum eius canonizationis, post longam & accuratam, ut fieri solet, inquisitionem; post multa multorum testium juratorum exanima, post maturam denique omnium, unde certa nosci possunt vestigia veritatis, discussionem, sic discernunt, sic definiunt, sic gravissima judiciali sententia pronuntiant: *Tandè erga Deum amore flagrabat, ut tota die illum exquireret, & nihil aliud cogitaret, nihil aliud loqueretur, nihil aliud cuperet quàm placere Deo, & illius obtemperare voluntati.* Itaque se illi totum committebat, illum omnino sequi decreverat, etiamsi toto caelo, terraque privaretur. Omnes suas cogitationes, verba, opera in Deum tanquam in finem referebat; ad Deum ac Dei gloriam honoremque destinabat; atque hoc veluti symbolum **AD MAIOREM DEI GLORIAM**, in ore semper habebat.

Ex abundantia quippe cordis os loquebatur, & corde simul ac lingua sese ira exacuebat in opus, ut non modò quidquid faceret, id faceret ad Dei gloriam, sed quidquid ad majorem Dei gloriam se posse facere cogitaret, id omnino totum tentabat: & si quid non posset facere, hoc ipsum etiam non posse nec facere, referebat ad eundem finem. Hæc tria sunt præcipua capita, unde zelus sancti Ignatii pro Dei gloria cognosci potest, quæ quidem tria sic patent per universum quem exigit vitæ cursum, ab ipso primo conversionis momento ad extremum usque spiritum, & per eam quam in hunc finem instituit Societatem, ut sit facilius ea legere vel ipsis intueri oculis, intuendo religiosum eius institutum, quàm scribendo vel narrando referre.

Nonnulla tamè suggerā ex quibus illud triplex caput facilius declaretur, Ac primum de primo

capite quo asseritur ipsum omnia sua referre solitum ad maiorem Dei gloriam, tres sunt quidam veluti fontes unde hæc praxis emanabat, totidemque notæ sunt certissimæ quibus constat eum sese in illa constanter exercuisse, Primò, statim atque conversus est, agnovit aptissime, & singulari affectu gustavit universale hoc principium quod ipse vocat *fundamentum Exercitiorum*, Nempe hominem esse duntaxat natum Deo colendo, salutique suæ procurandæ. Hunc unum illi finem esse propositum, hoc unum necessarium, hoc unum cogitandum: cætera quæ sunt super terram tanti ducenda esse, quantum ad illum finem ducunt vel abducunt.

Secundò, cum ab illo fine propensiones animi quas vocant naturales, nos vel plurimum avocent, sic illis edomandis studuit, ut quæ est universis hominum magis communis, superbia seu vanitas; & quæ ex proprio temperamento particularis illi erat, iracundia, tam sceleriter in eo essent edomitæ, ut nullum earum vestigium appareret, nihilque minus ille timeret quam vanitatem: & nihil medici minus crederent quam illum esse iracundum. Atque ex his fiebat ut omni exitus amore proprio, facile cerneret quod vellent à se Deus, & expedire completeret.

Tertiò denique, si forte aliquando hæeret dubius de certa Dei voluntate, majorique eius gloria, non se præcipitem rebus agendis ingerebat, non suæ fidebat prudentiæ, non zelo, non spiritui, non fervori se ita permittebat quin semper probaret Spiritus, utrum ex Deo essent, atque ut peritus Trapezita probaret quid esset melius quid esset potius: sicut commendatū à Domino refert imprimis Cassianus; *Efficiamur, inquit, secundum præceptum Domini, probabiles Trapezita, quorum summa peritia est ac disciplina, probare quodnam sit aurum purissimum*. Et quæ fustius ibi profequitur. At propterea sanctus Pater præscripsit sibi regulas quas vocabat *Electiois*, quarum usu familiari sic utebatur, ut ad singulas prope actiones, in quibus aliquid esset dubij & anceps curæ, utram se in partem ferret, tria hæc observaret: Primò momenta rationum utriusque partis expendebat, & sanctiora semper sequebatur. Secundò, cogitabat quid petenti à se consilium de tali negotio responderet, ut illud ipsum quod alteri daret consilium acciperet. Tertio denique, si sebat se iudicandum in illo particulari, quod à morte instat iudicio, & à se percontabatur quid tum vellent egisse, mox que indubitanter eò se ferebat. O si sic saperent ho-

mines, si sic intelligerent & novissima providerent, profectò studiosius divinam gloriam quam suam quaererent.

NUNC verò quod secundum est caput quàm solerter indagaret, quid præter solitum posset aggredi quod majori cederet gloriæ, tria sunt etiam in quibus generatim id observetur, & quæ ad particularia derivari possint. Primum est in seipso excolendo & aptando cum gratia, quid fecerit, quid laborarit, quid susceperit. Nullum est enim genus poenitentiae, nulla mortificationis species, nulla paupertatis, humilitatis cæterarumque virtutum praxis quam non in summo genere per triplicem perfectionis viam, & per quatuordecim dimensionem in tota sua latitudine, & longitudine, sublimitate & profundo coluerit, exercuerit & habitum comparavit: cumque animadverteret se virum illiteratum minus esse idoneum promerendæ divinæ gloriæ, studia literarum jam annos natus triginta tres, suscepit & perfecit. Secundum est, quid in aliis per se fecerit quamdiu vixit, quo de argumento lege caput undecimum libelli, qui *gloria sancti Ignatii inscribitur*.

Tertium est, quid per alios ad omnem posteritatem egerit, convocando propterea socios, Societatem propterea instituendo, & his informando legibus, quæ totæ essent ad maiorem Dei gloriam: nullum omittendo genus obsequij quod impendi posset in salutem animarum, nullum admittendo genus officij, quod illa posset impedire obsequia. Et licet ubique paterent occasiones juvandi proximi, divinæque promovendæ gloriæ, quæcumque se in mundi partem daret: ut tamen illud propositum assequeretur religiosius & certius, nec in eo exequendo tantisper deviare, peculiari voto se suosque voluit astringere Summo Pontifici, ut ubicunque terrarum ipse videret maiorem fore Dei gloriam, illuc eos mitteret, etiam pedestres si vellent, etiam sine ullo viatico, etiam inter Turcas & inter certa vitæ discrimina, nec possent, ullam eò proficiscendi excusationem prætere. Quis mihi det hoc gemino Spiritu vel sic posse juvare alios, vel sic ab aliis velle adjuvari?

QUOD postremum est caput: si quid majus non posset facere, hoc ipsum ad maiorem Dei gloriam referebat, vel agnoscendo id nolle à se Deum, vel advertendo ipsum velle alia, cum quibus illa repugnarent quæ alioquin pia & sancta iudicantur.

Col. i. c. 20.

Judicabat. Non poterat quippe Orientem adire cum Sociis, nec ipsas sacras Hierosolymorum plagas revifere, quod è divina gloria tam opportunum judicabat ad infidelium conversionem: Romæ resideat necesse est, inde ne discedat officii ratio exigit; non discedet, ibi residebit, ibi vitamaget & agere desinet, actum Hierosolymam non petere, credet esse majorem Dei gloriam. Non poterat chorum seu quotidianum Ecclesiæ cantum cum exercitationibus literariis conjugere, chorus omittatur, sed non alio sine quam ut majori serviatur Dei gloriæ. Non poterat denique Societatis institutum sanctum lectum conservare, nisi duæ struerentur portæ, quarum altera pateret dyscolis, & altera clauderetur probatis & provocatis viris, ne in Fraxules assumerentur: quod utrumque non carebat suis difficultatibus & incommodis, quæ sanctus Pater certe prævidit, sed ad majorem Dei gloriæ toleranda judicavit.

Atque ex multis hæc pauca delibasse sufficiat ut dum veritatem practicam, quæ perpendenda proponitur, expendemus, facilius agnoscamus quo ille dignus sit cultu quæve gloria, qui divinæ gloriæ sic studiosus fuit, ut ea quæ posset agere omnia, & quæ etiam non posset agere, eò referret & dirigeret, quantum dirigi poterant; atque in eâ præcipuè religionis parte quâ in primis excellit, provocemur ad illum imitandum; cum è revera nihil sit utilius, nihil optabilius, & ut habet veritas, Nulla cuiquam operando major esse possit gloria, quam quarendo majorem Dei gloriam. Cujus quidem veritatis multæ possent afferri rationes.

Dici enim primò posset, nullam esse majorem gloriam quam ipsius divinæ gloriæ participationem, quam sibi demeretur quisquis illam Deo procurat. Deinde verbò, cum quærere majorem Dei gloriam nihil sit aliud quam offerre Deo quod ipse carius & præstantius ducit, nonne hinc appetere posse demonstrari, quanta sit inde gloria quærenti & donanti Deo tale bonum? Adde quod cum Deus nunquam patiat se liberalitate vinci ab homine, dixeritque conceptis & expressis verbis, *Quicumque glorificaverit me, glorificabo eum*: Quis non videt inde quantum gloriæ redundare possit in ejus opus qui quærat Dei gloriam?

Sed his prætermisissis, ratio quæ affertur, videtur magis practica & universæ rei spiritali magis obsecundans: nempe nulla est operando major gloria quam ipsius summi Opificem, o-

perando imitari, & quantum homini fas esse potest, sic illum in agendo exprimere, ut ad eum modum & finem quo Deus operatur, ita & operari homo dicatur: non ex æqualitate quidem, quod nec fieri nec cogitari potest, sed ex illa omni similitudine quæ cum Deo possit haberi, prout intelligebat Apostolus, ad illam nos exhortans: *Imitatores Dei estote, sicut filij charissimi*. *Tam gloriosum est sic imitari Deum aut illi similem fieri, ut in ea similitudine Dei, sit posita beatificæ visionis gloria. Nondum apparuit quid erimus, ait S. Joannes, scimus quoniam cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.* Hoc est videlicet quod ambiebat posse suis viribus Rex ille superbiæ qui dicebat: *Ascendam super altitudinem nubium, similis ero Altissimo*: In quo certè peccavit, unde & pœna statim additur: *Veruntamen ad infernum detraheru profundum lacu*. Non punitur quod præcisè Altissimo voluerit esse similis, sed quod aliter id posse voluerit quam ordinasset Deus. Sicut quando primis nostris Progenitoribus proposuit quod futuri essent sicut Dij: nihil habuit quidem perniciosius quod illis proponeret, ut patuit ex eventu, sed nihil habuit potentius quo illos in talem perniciem attraheret, quia nihil erat gloriosius & amabilius quam sic esse similem Deo. In qua quidem similitudine de sideranda non peccarunt, sed in modo similitudinis exprimendæ, nempe per scientiam boni & mali seu per illius pomi esum, quod fuerant interdicti. Nam si obedire præcepto, si operari & custodire locum illum deliciarum voluissent, tunc Deo similes tam verè extitissent, quam verè sic sancti sic beati fuissent.

O quam sapienter Dominus arguebat Judæos gloriæ cupidos: non quod gloriam cuperent, sed quod humanam tantum cuperent, non illam quæ à solo Deo est, aut non illis modis quibus illam Deus concedit: sic planè modò liquet quod nulla operando major est gloria, quam sit operari sicut Deus operatur, propter divinam similitudinem, quæ ex simili operandi modò contrahitur, verum & patet quod nulla sit gloria magis expectanda, quam quæ ex tali similitudine provenit.

II. PUNCTUM.

SED quarendo à divinam gloriam operamur sicut ipse Deus operatur.

Non quidem adæquatè, ut dictum est, nec

AAA 3.

COM-

completè sicut Deus, sed quantum humanis divina favente gratia dici & fieri potest, nempe ex eodem fine & motivo, quæ finis circumstantia sicut una est ex præcipuis quæ in operando maximè consideratur, ita si per eam in operibus nostris convenimus cum Deo, convenimus excellentiori modo qui optari possit. Quod autem unus & idem sit finis quærentis divinam gloriam & Dei operantis, tam evidens est quàm certò constat Deum in operando nihil aliud posse quærere quàm suam ipsius gloriam, Cum enim Deus sit finis ultimus cuius gratia fieri debeat omnia, ut bene & ordinatè fiant: si quid faceret non relatum ad seipsum tanquam ad ultimum finem, non bene illud & ordinatè faceret, nam ipsa est relatio actionis ad finem quæ facit ipsius ordinationem. Unde si deesset talis relatio, deesset etiam ordinatio, ac proinde opus esset inordinatum, quod de divinis operibus cogitare est impium.

Quando verò dicitur Deus se spectare & se quærere tanquam finem, perinde est ac si diceretur, quærere bonum aliquod suum; nullum est autem aliud bonum quod possit magis quærere quàm suam gloriam, id est, quàm ut cognoscatur & ametur, nam nullum est aliud bonum quod non possideat. Atque ex illa etiam infinita perfectione qua cunctis bonis abundat, necessario infertur, nihil aliud à se posse quærere, nam quidquid extra ipsum est vel nihil est, vel utcumque in se consideretur, tam modicum bonum est præ summo bono quod est ipse Deus, ut si se relicto creatum illud haberet pro fine, perperam videretur agere, & pluris quodammodo facere quod longè minus est: quæ inordinatio non potest in Deum cadere. *Propter me, propter me faciam, ut non blasphemem, & gloriam meam alteri non dabo. Ego ipse, ego primus & ego novissimus.*

O quàm id iustum, quàm id sanctum & æquum! Neque est tumendum ne quid inde nobis depereat, ne nostra minus procuret Deus, aut minus nobis consulat, quia in eo ponit suam gloriam ut bonitatem suam nobis ostendat, quæ cognita moveamur ad eum diligendum; & ipse amore nostro provocatus novis semper nos cumulet beneficiis,

III. PUNCTUM.

NULLA igitur operando potest esse major gloria quàm quærendo majorem Dei gloriam. Nam

sic operans non tantum operatur opus Dei, sed illud operatur modo & sine divino, modo quo ipse Deus operatur, modo tam excellenti ut Deus excellentiore non habeat. Unde sit ut intellectu, voluntate, & operatione operans sic conjunctus cum Deo: quia hoc unum cogitat & intendit: hoc unum vult & operatur quod ipse Deus; quæ conjunctione & unione quid gloriosius, quid magnificentius? *Gloria magna est sequi Dominum, inquit Sapiens, longitudo enim dierum assumetur ab eo; Quasi diceret, sic sequendo, & imitando Deum in operando, tam multa & excellenter bona edet opera, ut vel mereatur longè vivere tempore, vel quantulumcumque vivat, longi temporis semper emolumentum referat, Quia unus duraxat dies quo sic opereris omnia, sicut ipse Deus operatur, mille annis æquivalent, merito & dignitate,*

Videri potest Lessius opusculo de perfectionibus divinis, libro 14. cap. 3. unde hæc ad rem nostram pauca, sed apta: *Quare cum Deus, inquit ordinatissimè agat, necessario debet magis intendere suam gloriam quàm perfectionem creatura. Gloria enim Dei plura est estimanda quàm omne bonum creatum. Unde etiam homo non potest sibi excellentius bonum proponere in operando, quàm gloriam Dei, nec melius actiones suas peragere quàm referendo illas ad gloriam Dei, ad quam etiam Beati omnes suæ referunt.*

Addo, quod inde etiam majorem gloriam consequuntur, quàm si suam propriam quærerent & non divinam. Sicut enim sancti dicuntur dare gloriam Deo quando illum magnificant & divinas ejus perfectiones deprædicant; sic à Deo sanctis datur gloria, quando ipsorum virtutem probat, & spectandam proponit Angelis atque hominibus. Quæ certè gloria sic à Deo sanctis communicata, major quodammodo est ipso quem sancti Deo tribuunt, honore & gloria. Nam cum honor sit potissimum in honorante, id est, in opinione seu iudicio illius qui honorem defert alteri; profectò hinc sequitur, ut quo Persona honorans est dignior, quoque ejus iudicium est certius, tanto ampliore honorata persona recipiat honoris partem; unde cum nullum divino iudicio iudicium sit certius, nullaque persona dignior quàm ipse Deus, nulla etiam major esse potest gloria quàm quæ à Deo provenit. *Non qui seipsum commendat, inquit Apostolus nec quem commendant homines, ille probatus est; sed quem Deus commendat.* Unde & ipse Deus majorem sibi solus gloriam impertitur; quàm omnes creaturæ

1f. 48.

Ecc. 31.

2. Cor. 10.

turæ possint ei conferre. Ipse est sua gloria, ipse suos honos, suum decus, & omnia sua. Sic & sanctorum gloria Deus est, qui sanctos approbando magis eos glorificat, quam si communibus omnium quotquot sunt hominum & Angelorum encomiis prædicantur. Et cum eos maxime probet, qui suæ propriæ gloriæ & utilitatis oblitæ, solam spectarunt divinam gloriam, quanto putamus honore in cœlis honoratum illum, qui de solo Deo colendo & glorificando cogitavit in terris? Si danti potum aquæ tanta est merces & gloria, quanta in Evangelio promittitur, quid danti Deo gloriam, quo dono nullum est Deo carius? Quid danti majorem ac majorem semper gloriam, quo dandi modo nullum est ditius? Bono animo gloriam reddat Deo, dicebat Sapiens, quoniam Dominus retribuet ei, & septies tantum reddet tibi, id est, longe pluries quam tu ipsi de deris aut quam putes te accepturum.

Videri possunt quæ in laudato libello de gloria S. Ignatii commemorantur ad ejus gloriam, quam ex variis accipit Sanctis, nempe ex S. Carolo, S. Philippo Nerio, S. Francisco Xaverio,

sanctaque Theresia: nec non quàm multis etiam miraculis exultationem & gloriam servi sui Deus conservaverit; sed quia tempus manifestandæ sanctorum gloriæ, tempus ipsum est manifestandi Christi, tunc verè apparebit, tunc certò manifestabitur quanta sit gloria glorificantis Deum. Cum Christus apparueris vira vestra, tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria. Nec mino: Dei bonitas in remunerandis bonis quàm sit ejus justitiâ in puniendis malis; unde si de mundana quadam anima dicitur: *Quantum glorificavit se & in deliciis fuit: tantum date illi tormentum & lacrum*: Quid de humili & solum Glorificanti Deum, dici putandum est, nisi quantum se humiliavit & Deum glorificavit, tantum date illi honorem & gaudium.

Utram ex illis duabus sententiâ tibi dicendam velles? Et tamen te tuæ gloriæ major cura sollicitat quàm divinæ! Cave hoc vitium vanitatis, soli Deo da gloriam, imitare S. Ignatium, venerare illum propterea sanctius, nec unquam timeras, ne ex tuis Deo datis, quidquam tibi perdat.

Coloss. 3.

Apoec. 13.

Matth. 10.

Eccl. 35.

DE EODEM, AD ILLA VERBA PSALMI SEXAGESIMI SEPTIMI.

Ibi Benjamin adolescentulus, in mentis excessu.

VERITAS PRACTICA.

Qui excellentior mentis excessus est, sic ad exemplum nostrum excellit in vita S. Ignatii, ut tota sit ejus vita simul ecclastica, & tota exemplaris.

RATIO EST, Quia excellentior mentis excessus, ille est qui dicitur mentis operativa seu effectiva.

Sed hic excessus sic excellit in vita S. Ignatii, ut exprimitur in veritate proposita.

Ergo & carta veritas, & cerè admiranda, quæ duo nobis preponit in sancto viro valde distincta nempe totum esse ecclasticum, & totum exemplarem, quorum ex uno quanta est Sancti gloria, tanta in nos ex altero, redundat spiritualis utilitas.

I. PUNCTUM.

RELIGIOSORUM Ordinum Fundatores si Patriarchæ dicuntur, & quod pene omnes sentiant, si quandam præ se ferunt similitudinem cum duodecim illis Jacob filijs, qui fuerunt capita duodecim tribuum Israelis & populi Dei; manifestè patet quod S. Ignatius Fundator Societatis JESU, sicut tempore postremus est, ita Benjamin qui natus minimus inter suos fuit, locum & nomen possit usurpare *Ibi Benjamin adolescentulus.*

Numerate à magno Antonio qui primus Cœnobitas instituit, quotquot deinceps succedentibus sæculis celebriores condiderunt familias, Basilium, Augustinum, Benedictum, Norbertum, Brunonem & cæteros consequentes, vix plures reperietis quam duodecos, quorum, se ultimum & longè minimum non tantum tempore, sed & merito semper profictebatur Ignatius.

Accedit alia ratio, quod sicut Benjamin filius Jacob